

היום נלמד בעזרת ה':

סוכה דף נה

הגמרא ממשיכה להקשות על דברי רבי אחא בר חנינא (הובאו בדף הקודם) שבשיש שני מוספין תוקעים על כל מוסף ומוסף בחצוצרות:

יכול כשם שתוקעים על שבת בפני עצמו: כלומר על שבת לבדה וכן על ראש חודש לבדו. אבל בר"ח שחל בשבת תוקעים רק פעם אחת, כפי שנלמד מ'ראשי חדשכם' להלן. ואילו לפי רבי אחא צריכים לתקוע פעמיים?

הוקשו כל החודשים כולם זה לזה: כולל ר"ח שחל בשבת שיש בו תקיעה אחת כמו בשאר החודשים.

חודש שיש לו שני ראשים: זהו חודש תשרי שהיום הראשון שלו הוא גם ראש חודש וגם ראש השנה, והתורה כתבה את 'חדשכם' בכתיב חסר ללמד שמתייחסים אליו כמוסף אחד לענין תקיעות.

בחולו של מועד... מה היו אומרים: הברייתא מונה את סדר המזמורים שהיו אומרים בשיר המוספין של ששת ימי חול המועד הסוכות. (עיין ברש"י להסבר השייכות בין המזמורים לחג). אם חל שבת באחד הימים דוחה המזמור של שבת את המזמור של אותו היום, ולמחרת ממשיכים במזמור שהיה אמור להיות בשבת. ונמצא שהמזמור האחרון נדחה לגמרי ולא נאמר כלל.

רב ספרא מנח בהו סימנא: סימן לסדר המזמורים על פי הראשי תיבות של כל המזמורים. רב ספרא ורב פפא נחלקו בסדר קדימתו של אחד המזמורים על פני חבירו. הגמרא נותנת רמז לזכור מי אמר מה – שמו של רב ספרא מזכיר מלמד תינוקות (על שם 'הספר') והסימן שהוא נתן 'הומבהי' דומה למילה 'אמבוהא' - שפירושה גדודים של אנשים שמצויים ברחוב של מלמד תינוקות כשהם מביאים ומחזירים את ילדיהם מהמלמד.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

שמאריכין בתקיעות: כוונת הבריתא שהביא רבי אחא 'הכל לפי המוספים תוקעין' - אינה כפירושו של רבי אחא שתקעו פעמיים, אלא תקעו פעם אחת והאריכו בתקיעות ובאמירת השייר, בכדי שיספיקו הכהנים לסיים את שני המוספים.

שמרבה בתוקעין: כוונת הבריתא שתקעו פעם אחת, אבל הוסיפו חצוצרות שתקעו תקיעות נוספות יחד. אמנם כל זה נחשב תקיעה אחת שהרי אפשר להוסיף חצוצרת כמה שירצו.

ואנן דאית לן תרי יומי: בחג הסוכות מקריבים כל יום מספר פרים שמתמעט והולך, כנגדם אנו מזכירים בתפילת מוסף את פסוקי הקורבנות של אותו יום. בחו"ל שעושים יו"ט שני מספק, אומרים בתפילת מוסף ביו"ט השני שוב את הפרשה של היו"ט הראשון. הגמרא מסתפקת מה אומרים ביום ראשון של חול המועד שהוא היום השלישי של החג: האם את הפסוק של 'וביום השלישי' ומדלגים על 'וביום השני', כלומר דוחים את היום השני ולא אומרים אותו כלל. או שאומרים את הפסוק של 'וביום השני' שדילגו עליו אתמול, ואז נמצא שדוחים את היום השביעי שהרי אז יאמרו את הפרשה של וביום השישי.

הגמרא מביאה ראייה לדעה האחרונה (דעת רבא) משיר של יום, ששבת דוחה אותו ולמחרת משלימים את היום הקודם עד שהיום השביעי נדחה.

אתקין אמימר בנהרדעא: זו דעה שלישית. שבכל יום מימי חול המועד אומרים גם את הפרשה של אתמול וגם את הפרשה של היום מספק. (רש"י מוסיף שכך נוהגים בחו"ל בתפילה, וגם בקריאת התורה קוראים בכל יום את שני הימים מספק).

משנה:

🔗 בחג הסוכות היו מקריבים 70 פרים באופן זה: ביום הראשון הקריבו 13 פרים, ביום השני 12, וכך פוחתים והולכים עד שביום השביעי הקריבו 7 פרים. וכן היו מקריבים בכל יום בחג הסוכות שני אילים, ארבעה עשר כבשים, ושעיר אחד.

ברגלים כל משמרות הכהונה היו עובדות בבית המקדש, אלא שאותם הכהנים שאין זמן המשמרת שלהם חל ברגל היו מקריבים רק את הקרבנות שנוספו מחמת הרגל, והכהנים שזמן המשמרת שלהם חל בשבוע של הרגל היו מקריבים את הנדרים והנדבות ואת כל הקרבנות שלא באים מחמת הרגל, ובקרבנות שבאו מחמת הרגל הם התחלקו עם כל המשמרות.

(המשך בדף הבא ↓)

היו 24 משמרות כהונה, וכיון שכל המשמרות היו עובדות בחג הסוכות, הרי שצריך לחלק את כל קרבנות חג הסוכות בין כל המשמרות, ואכן כל משמרת קיבלה כל יום קרבן אחד, חוץ מהכבשים - שיש שהקריבו יותר מכבש אחד ביום אחד.

המשנה מבארת את צורת חלוקת הקרבנות בין המשמרות בחג הסוכות:

ביו"ט הראשון של סוכות היו בבית המקדש 13 פרים, 2 אילים, ושעיר אחד, ס"ה 16 קרבנות אותם הקריבו 16 משמרות מתוך 24. נשארו 14 כבשים (שהקריבו בכל יום בחג הסוכות) אותם חילקו ל 8 המשמרות הנותרות, 6 משמרות שחטו 2 כבשים כל אחת, ושני המשמרות הנותרות שחטו כבש אחד כל אחת.

ביום השני של סוכות הקריבו פר אחד פחות (שהיו פוחתים והולכים כאמור לעיל), וא"כ היו 12 פרים, 2 אילים, ושעיר אחד, ס"ה 15 קרבנות אותם הקריבו 15 משמרות מתוך 24. נשארו 14 כבשים אותם חילקו ל 9 המשמרות הנותרות, 5 משמרות שחטו 2 כבשים כל אחת, וארבעת המשמרות הנותרות שחטו כבש אחד כל אחת.

ביום השלישי של סוכות היו רק 11 פרים וכו'.

בשביעי כולם שווים: ביום השביעי היו 7 פרים, 2 אילים, ושעיר אחד, ס"ה 10 קרבנות אותם הקריבו 10 משמרות. נשארו 14 כבשים ל 14 משמרות הנותרות, נמצא שכל המשמרות המקריבות כבשים שוות, שכל משמרת מקריבה כבש אחד.

בשמיני חזרו לפייס בברגלים: בשמיני עצרת לא היו הרבה קרבנות כמו בסוכות, אלא היו רק פר אחד, איל אחד, ושבעה כבשים, וכל המשמרות היו עושות פייס (= גורל) כמו שעושים בשאר הרגלים, והמשמרת שזכתה היא הקריבה.

אמרו, מי שהקריב פרים היום לא יקריב למחר וכו': כאמור לעיל - ביום הראשון של סוכות היו 13 פרים, את הפרים הקריבו 13 משמרות הראשונות (*סדר המשמרות כתוב בספר דברי הימים: "קראשון ליהוקריב, לידעיה קשני" וכו'*), את השעיר האילים והכבשים הקריבו 11 המשמרות הנותרות. למחרת (ביום השני) היו 12 פרים, 11 פרים הקריבו 11 המשמרות שהקריבו אתמול את השעיר האילים והכבשים, ואת הפר הנוסף חזרה והקריבה המשמרת הראשונה (= משמרת יהויריב שהקריבה אתמול פר). וכן על זו הדרך בכל יום המשמרות שלא הקריבו אתמול פרים היו מתחילות להקריב היום את הפרים.

(המשך בדף הבא ↓)

גמרא: האם משנתינו שאמרה שבשמיני עצרת כל המשמרות היו עושות פייס היא כדעת רבי ולא כרבנן? שהרי לדעת רבנן אחת משתי המשמרות שלא הקריבה פר פעם שלישית בחג הסוכות היא מקריבה את הפר של שמיני עצרת.

אפילו תימא רבנן: אפשר להעמיד את משנתינו כרבנן, שהרי גם לשיטתם שתי המשמרות עשו פייס ביניהם איזו מהם תקריב, וזוהי כוונת המשנה 'בשמיני חזרו לפייס'.

כמאן אזלא וכו': האם הברייתא שאומרת שכל המשמרות היו מקריבות פר פעם שניה ושלישית חוץ משתי משמרות שהיו מקריבות רק פעם שניה ולא שלישית, היא כדעת רבי? שהרי לדעת רבנן שתי המשמרות עשו פייס ביניהם איזו מהם תקריב, וא"כ אחת מהם כן הקריבה פעם שלישית, ואילו הברייתא אמרה ששתיהם לא הקריבו פעם שלישית.

אפילו תימא רבנן: אפשר להעמיד את הברייתא כרבנן, והכוונה ששתי המשמרות לא הקריבו פעם שלישית בפרי חג הסוכות, אבל בפר שמיני עצרת אחת מהן כן הקריבה פעם שלישית. והחידוש הוא שמי שהקריב פרים היום לא יקריב למחר (כדברי משנתינו לעיל), שאם היו משמרות שהקריבו פר גם היום וגם מחר הרי שהיה יוצא שיותר משתי משמרות היו מקריבות פר רק פעמיים, אבל לפי דברי הברייתא יוצא שרק שתי משמרות הקריבו פר פעמיים (= ביארנו את החשבון בסוף המשנה לעיל).

פר יחיד: פר של שמיני עצרת.

משנה: בשלושת הרגלים היו כל המשמרות שוות (= מתחלקות) בבשר ובעורות של הקרבנות הבאים מחמת הרגל. וכן היו שוות בחילוק לחם הפנים, כלומר שאם אירעה שבת ברגל, היו מחלקים את לחם הפנים בין כל המשמרות.

בעצרת (= חג השבועות) שחל בשבת, היו מחלקים לכהנים גם את לחם הפנים וגם את 'שתי הלחם' (= מנחה שהיו מקריבים בחג השבועות). לחם הפנים היה מצה, ושתי הלחם היו חמץ, וכשהמחלק היה נותן לכל כהן את חלקו היה אומר לו 'הילך מצה' (= כשנתן לו מלחם הפנים) ו'הילך חמץ' (= כשנתן לו משתי הלחם). הוא היה אומר כך מפני שצריך לתת לכל כהן חלק משניהם, ואסור לכהן לומר לחבירו קח את חלקי במנחה אחת ואני יקח את חלקך במנחה אחרת.

משמר שזמנו חל בשבת זו של הרגל, מקריב את הקרבנות שלא באים מחמת הרגל (= כגון קרבן התמיד, ונדירים ונדבות), ואין לשאר המשמרות חלק בזה, לפי שהם זוכים רק בקרבנות הבאים מחמת הרגל.

והוא מקריב את הכל: יבואר בגמרא.

גמרא: קושיא: המשנה אמרה שהיו כל המשמרות שוות ב'**אימורי** הרגלים', והרי 'אימורים' הם החלקים של הקרבן שעולים למזבח ואין לכהנים חלק בהם?

תירוץ: כוונת המשנה לקרבנות האמורים בתורה להקריב ברגל, ויש בהם חלקים הניתנים לכהנים (= כגון חזה ושוק של שלמי חגיגה).

בשעה שכל ישראל נכנסים בשער אחד: בירושלים, כלומר בשעת הרגלים שאז יש מצווה לעלות לרגל.